

VIỆT-NAM DÂN-CHỦ CỘNG-HÒA

ĐỘC-LẬP — TỰ-DO — HẠNH-PHÚC

vấn đáp về
QUỐC DÂN
ĐẠI HỘI

*16° Indochine
Pièce 1178*

BÌNH-DÂN HỌC-VỤ

xuất bản

1945

TỦ SÁCH CỦA DÂN CHÚNG

VẤN ĐÁP VỀ QUỐC DÂN ĐẠI HỘI

I. — HIỆN - PHÁP

— Nước Việt-Nam ta bây giờ có còn theo lối cai-trị cũ không ?

Không. Lối cai-trị cũ bị xóa bỏ hẳn.

— Vậy thì theo lối cai-trị nào ?

Ngày nay nước Việt-Nam là một nước dân-chủ, nghĩa là một nước trong đó dân làm chủ. Mọi quyền hành đều đặt vào tay nhân dân. Dân chọn những người thay mặt để trông nom việc nước.

— Hiện giờ đã có những người thay mặt dân chúng để cai-trị nước nhà chưa ?

Cũng đã có. Nhưng những người đó chỉ là những người thay mặt tạm

thời để trông nom việc nước, tức là Chính-phủ lâm-thời Việt-Nam.

— Thế bao giờ mới có những người mà dân chúng cử ra thay mặt hẳn hoi ?

Sắp có, Hôm 8 tháng 9 năm 1945, Chính-phủ lâm-thời đã định cách-thức để dân chúng chọn người thay mặt và triệu-tập (1) Quốc-Dân Đại-Hội (gọi tắt là Quốc-Hội).

— Quốc-Hội là gì ?

Là một cuộc hội-họp của tất cả những đại-biểu (2) dân chúng.

— Có bao nhiêu đại-biểu tất cả ?

Có 299 đại biểu người Việt-Nam và 30 đại biểu người Thổ, Mường, Mán v. v. Tất cả 329 người.

— Hội họp như thế để làm gì ?

(1) Triệu tập : mời đến họp.

(2) Đại-biểu : người thay mặt.

Đề lập hiến-pháp cho nước Việt-Nam.

— Hiến-pháp là gì ?

Là các luật-lệ định rõ quyền - hạn và bổn-phận của hai bên, một bên là những nhà cầm quyền tức là Chính Phủ, một bên là dân chúng.

— Vì sao lại phải đặt ra hiến-pháp ?

Phải đặt ra hiến-pháp để những nhà cầm quyền ta vẫn gọi là Chính-phủ theo mà cai-trị trong nước và để dân chúng có thể kiểm-soát cách làm việc của Chính-phủ.

— Nếu không có hiến-pháp thì làm sao ?

Nếu không có Hiến-pháp thì những người trong Chính-phủ sẽ tha hồ làm việc theo ý mình, và như thế nhiều khi làm thiệt hại đến quyền lợi và sự tự-do của dân chúng.

— Từ trước tới nay, ở nước ta có

hiến-pháp chưa ?

Chưa.

— Tại sao ?

Vì trước kia, ông cha ta bị những ông vua chuyên-chế cai-trị.

Đó là chế-độ quân-chủ chuyên-chế.

— Quân-chủ chuyên-chế là gì ?

Là vua chúa nắm hết quyền-hành trong nước và coi dân chúng như vật của riêng mình : cho sống thì được sống, bắt chết thì phải chết. Một lệnh của vua ban ra là ai nấy phải tuân tập theo dù biết là bất công.

— Dưới hồi Pháp-thuộc, người Pháp có đặt hiến-pháp không ?

Không. Chúng đại gì lại đặt ra hiến-pháp để trời buộc chúng. Không có hiến-pháp, chúng mới tha hồ đè nén dân ta.

— Vậy những nước như thế nào

thì cần phải có hiến-pháp ?

Ở những nước dân chủ như nước Việt-Nam ta ngày nay cần phải có hiến-pháp !

II.— PHỔ THÔNG ĐẦU PHIẾU

— Làm thế nào có thể triệu-tập được Quốc-Hội ?

Muốn triệu-tập Quốc-Hội, Chính-Phủ đã cho nhân-dân được quyền phổ-thông đầu phiếu để bầu thẳng người thay mặt mình vào Quốc-Hội.

— Thế nào là phổ-thông đầu-phiếu ?

Phổ-thông đầu-phiếu là tất cả nhân dân bất luận đàn ông hay đàn bà đều được quyền tuyển-cử và ứng-cử.

— Quyền tuyển-cử là gì ?

Quyền tuyển cử là quyền được chọn người thay mặt cho mình và bầu cho

người ta.

— Quyền ứng-cử là gì ?

Quyền ứng cử là quyền đứng tên đề người ta bầu ra. Khi được bầu rồi sẽ làm người thay mặt dân chúng mà bàn bạc việc nước.

Quyền bầu cử

— Như thế thì bất cứ ai cũng có quyền đi bầu à ?

Không. Tuy là phổ thông đầu phiếu nhưng người đi bầu phải có đủ 6 điều-kiện (1).

— Điều-kiện thứ nhất là gì ?

Phải là công-dân Việt-Nam nghĩa là người dân được hưởng đầy đủ các quyền lợi trong nước.

— Nhưng ai được kể là công-dân

(1) Điều kiện là những điều phải có đủ thì mới được đi bầu.

Việt-Nam ?

Công-dân Việt-Nam gồm có :

- 1 — những người Việt-Nam ;
- 2— những giống có ít người ở trong cõi Việt-Nam : như người Thổ, người Mán, người Mường, người Mèo, v. v....
- 3— người ngoại-quốc vào làng Việt-Nam.

— Điều-kiện thứ hai là gì ?

Phải đủ 18 tuổi.

— Điều-kiện thứ ba là gì ?

Là những người điên dại, dở người không được bầu cử.

— Bằng cử vào đâu mà biết được một người điên hoặc dở người ?

Do mọi người nhận thấy hàng ngày. Ví dụ nói năng nhảm nhí, xé quần, xé áo, cười khóc thất thường....

— Điều kiện thứ tư là gì ?

Phải là những người chưa bị can án hay là đã bị can án nhưng vừa được Chính-phủ lâm-thời tha tội và trả lại cho hết các công quyền.

— Điều-kiện thứ năm là gì ?

Là những người không làm nghề đi xin hay không do một hội thiện nào nuôi mãi mãi.

— Điều-kiện thứ sáu là gì ?

Phải có tên trong sổ ghi tên những người đi bầu.

— Những người đi tù có được quyền đi bầu không ?

Có.

— Anh em binh lính có quyền ấy không ?

Có.

— Những người trong các đảng phái có quyền ấy không ?

Có.

— Đản bà, con gái có quyền ấy không?

Có.

Danh-sách bầu-cử

— Tại sao lại phải làm danh-sách bầu-cử?

Phải làm danh-sách bầu-cử để biết rõ những ai là người được đi bầu, như thế tránh được những sự lăm lăm có thể xảy ra trong lúc bỏ phiếu.

— Danh-sách bầu-cử lập thế nào?

Danh-sách bầu-cử lập từng làng hoặc từng khu phố.

— Những người đi bầu muốn bỏ phiếu ở chỗ nào cũng được chứ?

Không. Phải bầu tại nguyên-quán (nơi sinh-trưởng) hay là nơi mình đã trú-ngụ ít nhất là 3 tháng tính đến ngày bầu-cử.

— Thế những binh lính, thợ thuyền

hay công-chức thì làm thế nào?

Những người ấy sẽ bầu tại nơi mình làm việc. Bố mẹ và con cái họ cũng bầu như họ.

— Làm thế nào để kiểm-soát tuổi người đi bầu?

Ủy-ban nhân-dân làng hay khu phố sẽ theo trong giấy khai-sinh.

— Nếu không có giấy khai-sinh thì làm thế nào?

Nếu không có giấy khai-sinh thì theo giấy chứng nhận của ủy-ban nhân dân ở nơi người ấy được bầu.

— Một khi danh-sách bầu-cử lập xong, nếu trông thấy sự lăm thì có quyền khiếu-nại không?

Có. Bất cứ ai cũng có quyền khiếu nại trước ủy-ban nhân-dân làng hay khu phố.

— Có tên trong danh-sách đã đủ

quyền bầu-cử chưa ?

Chưa. Còn phải có một cái thẻ đi bầu của ủy-ban nhân-dân cấp cho thì mới được đi bầu.

Quyền ứng-cử

— Nhưng ai có quyền ứng-cử vào Quốc-Hội ?

Ai ai cũng có quyền ứng-cử vào Quốc-Hội cả, bất luận già trẻ, trai gái, giàu nghèo, sang hèn, miễn là có đủ những điều-kiện như người bầu-cử :

- 1 — Là công-dân Việt-nam,
- 2 — Đủ 18 tuổi và không phải là người điên-dại,
- 3 — Không hề bị can án, hay đã bị can án nhưng vừa được chính-phủ tha tội cho,
- 4 — Không là những người làm nghề đi xin hoặc không phải là người được một hội thiện nào nuôi mãi mãi.

— Còn điều-kiện gì riêng người ứng-cử phải có nữa không?

Có. Người ứng-cử phải gửi đơn ứng-cử lên ủy-ban nhân-dân tỉnh hay thành phố mà mình ứng-cử, 15 ngày trước ngày bỏ phiếu.

— Người ứng-cử có thể ứng-cử tại nơi nào?

Người ứng-cử được tự-do chọn lấy nơi ứng-cử nhưng chỉ một nơi ấy thôi.

— Người ứng-cử có quyền bầu-cử không?

Người ứng-cử cũng có quyền bầu cử, nhưng chỉ được bầu-cử ở nơi nào có biên tên mình trong danh-sách.

Cách-thức bầu-cử

— Cách-thức bầu-cử ra sao?

Chính-phủ sẽ chia toàn-quốc ra làm từng khu, mỗi khu gọi là đơn-vị (hay là dân-vị) tuyển-cử.

— Tại sao lại phải chia ra từng khu như thế ?

Phải chia ra thế vì một người không thể bầu một lúc cả 329 đại-biểu, vừa mất thì giờ để viết 329 tên vào một tập giấy mà còn có thể sai lầm.

— Đơn-vị tuyển-cử mà chính-phủ định là gì ?

Đơn-vị tuyển-cử là tỉnh, nghĩa là dân trong một tỉnh bầu thẳng đại-biểu mình vào Quốc-Dân Đại-Hội.

— Mỗi tỉnh có bao nhiêu đại-biểu ?

Tùy theo dân số để định số đại-biểu. Dân cư đông thì nhiều đại-biểu, dân cư ít thì ít đại-biểu.

— Dân ở nhà quê phải lên tỉnh bầu à ?

Không. Dân chúng sẽ bỏ phiếu tại chỗ làm việc của ủy-ban nhân-dân làng hay khu phố.

— Ngày bỏ phiếu chung cho toàn

quốc là ngày nào ?

Ngày 23 tháng 12 năm 1945, từ 7 giờ sáng đến 4 giờ chiều.

— Một người đi bầu đến 4 giờ 5 phút mới đến lượt, thì có còn được bỏ phiếu nữa không ?

Có. Nếu có bỏ phiếu chưa xong thì kéo dài thêm giờ cho thật xong.

— Khi bỏ phiếu xong thì làm gì ?

Khi bỏ phiếu xong thì kiểm phiếu và làm biên-bản.

— Người đi bầu có thể nhờ người khác bầu thay không ?

Không. Người đi bầu phải chính mình đến nơi bầu cử, tự mình bỏ lá phiếu vào hộp.

— Đi bầu như thế nào ?

Người đi bầu được ủy-ban nhân-dân phát cho một thẻ bầu. Đến hôm bầu, mang thẻ ấy đến trụ sở ủy-ban

nhân-dân nơi mình ở đề vào bỏ phiếu.

— Vào bỏ phiếu như thế nào ?

Người đi bầu vào phòng bỏ phiếu từng người một, vào một bên, ra một bên. Lúc vào phòng thì người đi bầu đưa thẻ đi bầu cho một người trong ban trông coi việc bầu-cử xem. Người này lấy kéo cắt chéo góc thẻ đi bầu ấy rồi giả lại cho người đi bầu.

— Rồi sao nữa ?

Rồi được phát cho một phiếu bầu.

— Thẻ cử bỏ phiếu ấy vào hòm phiếu chứ ?

Không. Phải viết tên những người mình muốn bầu vào đó.

— Viết tên bao nhiêu người ?

Tùy theo số đại-biểu định lấy ở tỉnh mình. Như tỉnh mình được cử 6 người thì có thể viết 6 tên người mình muốn bầu.

— Viết hơn số đó có được không?

Không nên viết hơn.

— Ngộ trong phiếu bầu, người đi bầu viết tên nhiều người quá số đại biểu định lấy trong tỉnh mình thì sao?

Thì chỉ cần xóa bớt những tên biên ở phần dưới phiếu bầu thôi.

— Biên ít hơn số đó có được không?

Được. Nhưng nên chọn cho kỹ và cho đủ đại-biểu trước khi đi bầu để khi đến đấy có thể biên được đủ tất cả số người mình bầu.

— Tại sao người ta lại giả cái thẻ đi bầu đã cắt đó?

Giả lại như thế để người đi bầu dùng vào một cuộc bầu nữa, nếu phải bầu lại.

— Cách bỏ phiếu như thế gọi là gì?

Gọi là bỏ phiếu kín nghĩa là viết

xong thì gấp tư lá phiếu, gấp chữ vào trong, rồi bỏ vào hộp phiếu khóa kín không ai biết.

— Cách bầu phiếu kín như thế có lợi không ?

Bầu bằng phiếu kín như thế thì mình được tự-do lựa chọn đại-biểu không bị phiền nhiễu. Vả lại, người ứng cử cũng ngại không dám đem tiền mua chuộc người bầu-cử vì chắc đâu người nhận tiền sẽ bầu cho họ.

— Những phiếu nào không hợp-lệ ?

Những phiếu không có dấu của ủy-ban nhân-dân làng hay khu phố, những phiếu trắng hay những phiếu có chữ ký của người đi bầu đều không hợp-lệ.

— Nếu trong phiếu bầu mà viết sai tên người mình định bầu có được không ?

Không. Tên viết không đúng thì

không kể. Tên viết đúng nhưng họ và chữ đệm sai thì cũng kể là được.

— Trong lá phiếu, chỉ viết tên không những đại-biểu mình định bầu có được không ?

Được, nhưng khi nào tên nhiều người ứng-cử trùng nhau thì phải viết cả họ nữa cho được rõ ràng.

— Nếu người đi bầu chỉ biết viết chữ Hán thôi thì có được không ?

Lần này được phép viết chữ Hán trong phiếu bầu.

— Người đi bầu không biết viết chữ Hán và chữ Quốc-ngữ thì làm thế nào ?

Lần đầu này là lần đặc-biệt, nên tại các nơi bầu sẽ lập một tiểu-ban ba người (một người của hội-đồng trông coi việc bầu-cử chọn và hai người của dân làng). Tiểu-ban ấy viết giúp người đi bầu : một người

viết, hai người kiểm-soát lại.

— Có thể tin sự thành-thực của tiểu-ban đó không ?

Có. Tiểu-ban đó phải thể trước mặt các người đi bầu là sẽ viết đúng theo lời người đi bầu và giữ kín.

— Những phiếu bầu bỏ vào đâu ?

Bỏ vào một chiếc hộp. Hộp có khóa ; chia khóa do ban trông nom việc bầu-cử giữ.

— Trước khi cho phiếu vào hộp, thì công chúng có được soát những hộp đó không ?

Có. Ban trông nom việc bầu-cử phải cho công chúng xem là trong hộp không có gì và phải khóa trước mặt công chúng.

— Trước ngày bầu cử người ứng-cử có được phép tuyên-truyền cổ-dộng không ?

Có. Miễn là cuộc tuyên-truyền cổ-

động đó không có hại gì đến nền độc-lập của nước nhà và đến sự yên ổn của dân chúng.

— Tuyên-truyền cổ-động bằng cách nào ?

Bằng những cuộc hội-hợp để diễn-thuyết và giới-thiệu người ủng-cử, nhưng mà phải báo trước cho ủy-ban nhân-dân nơi mà mình định làm.

— Bằng những cách nào nữa ?

Bằng cách gián yết-thị và phát truyền-đơn cho dân chúng nhưng phải đưa cho ủy-ban nhân-dân xem trước đã.

Kiểm-soát cuộc bầu-cử

— Cuộc bầu-cử như vậy có ai kiểm-soát không ?

Có. Toàn tỉnh cử ra một ban kiểm-soát.

— Ban kiểm-soát gồm có những ai ?

Ban ấy gồm có một đại-biểu của ủy-

ban nhân-dân tỉnh và những đại-biêu của các giới trong tỉnh (nông-dân, công-nhân, thương-gia, phụ-nữ, phụ-lão, thanh-niên, v. v...).

— Những người ứng-cử có được trọn vào trong ban kiểm-soát không?
Không.

— Ban kiểm-soát làm những công việc gì ?

Ban kiểm-soát thu những biên-bản của các làng, các khu phố và làm bảng tổng-cộng các số phiếu.

— Nếu hôm bầu-cử chỉ có ít người đến bầu thì cuộc bầu-cử có được công-nhận không ?

Phải một phần tư số người có quyền bầu có đi bầu thì cuộc bầu-cử đó mới được công-nhận. Ví dụ có 800 người được đi bầu, thì ít nhất phải có 200 người đến bầu mới hợp-lệ.

— Nếu không đủ thì làm sao ?

Thì phải có cuộc bầu thứ hai.

— Những người ứng-cử như thế nào thì được trúng-cử ?

Những người ứng-cử phải được hơn nửa số phiếu bầu hợp-lệ thì mới trúng-cử. Thí dụ có 10 phiếu bầu, 3 phiếu không hợp-lệ còn 7 phiếu bầu hợp lệ. Ông Ất được 4 phiếu ; ông Giáp được 3 phiếu. Như thế là ông Ất được trúng-cử vì ông được hơn nửa số phiếu bầu hợp lệ.

— Nếu xong cuộc bầu cử mà số người được trúng cử chưa đủ số đại-biểu của tỉnh hay thành-phố thì làm thế nào ?

Thì cũng bầu lần thứ hai nữa để lấy thêm cho đủ số. Lần này người ứng-cử nào được nhiều phiếu hơn thì trúng-cử.

— Nếu nhận thấy có sự sai lầm hay gian xảo trong cuộc bầu cử thì mình có quyền khiếu-nại không ?

Có. Phải nộp đơn khiếu trong hạn 10 ngày, sau khi có danh-sách những người trúng cử.

III. — CÁCH CHỌN ĐẠI-BIỂU VÀO QUỐC-HỘI

— Những người như thế nào thì ta nên kén vào Quốc-Hội ?

Ta chỉ nên kén vào quốc-hội những người có đủ tài-năng làm việc nước, có công-tâm, nghĩa là không nghĩ đến lợi riêng và có đức-hạnh.

— Làm thế nào mà biết người ta có tài-năng, có công-tâm và có đức-hạnh?

Muốn biết rõ người ta thì phải để ý đến những lời người ta tuyên-bố, tự mình suy-xét, hoặc hỏi thăm, hỏi dò người khác cho biết sự thực, hoặc xem xét những công việc, cách cư-xử của người đó từ trước.

— Có nên vị nể mà bầu cho người mình quen biết chẳng ?

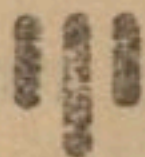
Chớ nên vị nể ai cả. Nếu là người tốt thì dù không phải người cùng họ, cùng làng ta cũng bầu. Nếu là người xấu thì dù là thân-thích ta cũng không bầu. Những người cậy-thần cậy thế, ta cũng không bầu.

— Sao lại phải cẩn thận quá như thế?

Phải rất cẩn-thận trong việc đi bầu, vì nếu mình cầu-thả thì chính mình làm hại thân mình. Mình đã bỏ phiếu cho ai, thì người ấy có làm điều sằng bậy, mình cũng không thể kêu ca vào đâu nữa.

— Tóm lại bốn phận người đi bầu phải thế nào ?

Tóm lại, người có quyền bầu-cử phải sốt-sắng đi bỏ phiếu cho đúng giờ, phải thẳng-thắn, không tây-vị và phải lựa chọn kỹ càng trước khi biên tên người mình bầu vào lá phiếu.

TỦ SÁCH CỦA DÂN CHÚNG
do BÌNH DÂN HỌC VỤ trông nom

Loại sách giáo khoa

Văn quốc-ngữ	0\$40
Sách tập đọc (lớp Bồ túc)	đang in

Loại sách phổ thông

Quốc Dân Đại Hội	0\$70
Việt Nam Độc lập.	đang in
Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa.	»
Dân Chủ và Quân Chủ	»
Thế nào là Phát xít ?.	»
Thiên lôi.	sắp in
Cóc phun nước	»

Loại sách giải trí

Ngày hội lớn	0\$50
Sơn la 1941	đang in
	V. V.

LOẠI SÁCH PHỔ THÔNG

GIÁ : 7 HẠO